

Sparekataloger, effektiviseringskataloger Kært barn har mange navne...

De kommunale/regionale budgetter
i andet kvartal

Webinar
14. april 2023

MEDsamarbejdet

- Steen Clausen, DLF, SCLA@dlf.org
- Simon Heering, BUPL, sihe@bupl.dk
- Sannie Jørgensen, AC, sj@fysio.dk
- Hans Jessen, SHK, hje@dsr.dk
- Sanne Kjærgaard Nikolajsen, FOA, skni@foa.dk
- Lars Kehlet Nørskov, OAO, lkn@oao.dk
- Thomas Fjord Bonven, FOA, thbv@foa.dk

kontakt@MEDsamarbejdet.dk

www.MEDsamarbejdet.dk

Dagens fokus: Hvad sker der i 2. kvartal?

Den økonomiske ramme og det tekniske budget

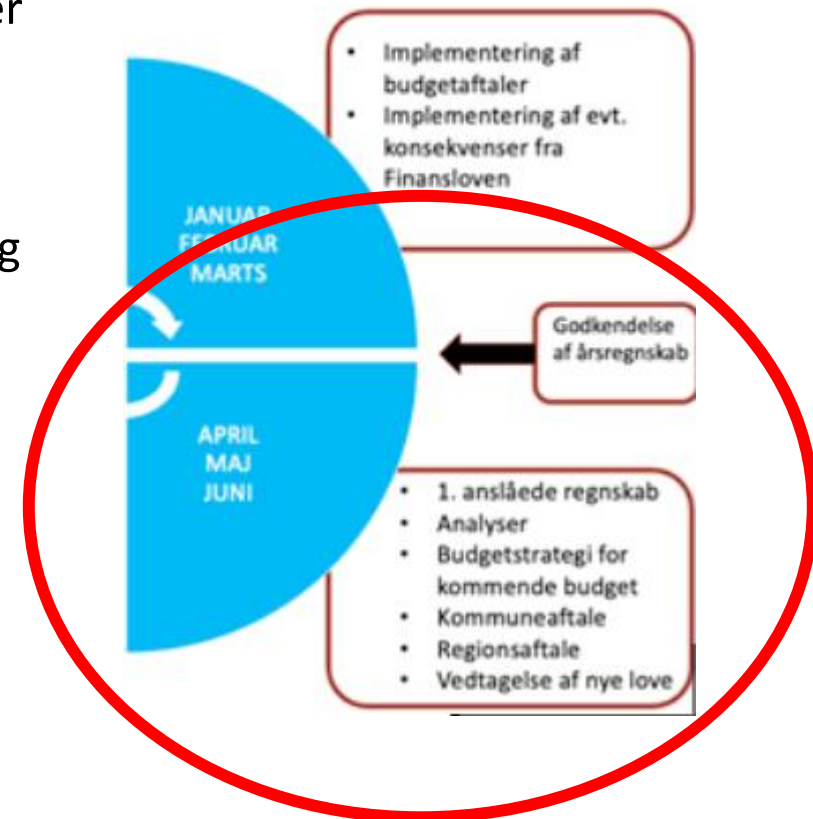
- Først havde vi udgangspunktet fra overslagsår 2024
- Hvordan ser regnskabet for 2022 ud og hvilke konsekvenser har det for 2023/2024?
- Det tekniske budget tager udgangspunkt i overslagsbudgettet og korrigerer ud fra bl.a. befolkningsudvikling og pris- og løn.
- MEN kan tekniske korrektioner påvirke servicen? Er pris- og lønfremskrivningen neutral teknik eller politik?

Dette års budget – budgetgenåbninger

- Det ser vi mange steder pt. Hvorfor mon?

Næste års budget – Sparekatalog,- Mulighedskatalog,- Budgetforbedringsidekatalog

- Det sidder de og forbereder lige nu og frem til sommer

Den økonomiske ramme

Hvad ved vi pt.?

- Regnskabet for 2022 kendes
- Første kvartals budgetopfølgning 2023 kendes

Den økonomiske ramme justeres (teknik/politik)

- Demografi
- Udgiftsudvikling
- Konjunktur
- Inflation
- Udligning
- Mål for de enkelte fagområders ramme og overordnet serviceniveau fastlægges, **HERUNDER SPAREMÅL**

Hvad ved vi ikke?

- Økonomiaftalen og størrelsen på servicerammen
- Puljer og særtilskud

Budgetopfølgningen for de første måneder og regnskabet fra 2022

Hvad er udgangspunktet for kommunens økonomi og eventuelle sparemål?

- *Skylder vi penge allerede i døren?*
- *Brugte vi mere end vi måtte i 2022?*
- *Har vi brugt for meget jf. budgetopfølgningen?*
- *Er budget 23 genåbnet?*
- *Har vi udsigt til en budgetsanktion?*
- *Hvordan går det med inflationen?*
- *Har vi udsigt til underskud i 2024 jf. sidste års overslagsfremskrivning?*

De foreløbige regnskaber for 2022 – overskridelse af servicerammen på 1,1 mia.kr.

Danmarks Statistik har den 15. marts 2023 offentliggjort kommunernes forventede regnskaber for 2022. Selvom der kan ske ændringer i tallene, inden de endelige regnskaber offentliggøres til april, så bekræfter de foreløbige tal et efterhånden velkendt billede af en kommunal økonomi under et gevaldigt pres.

Det er især udviklingen på det specialiserede socialområde, dvs. hjælpen til borgere med fysiske og psykiske udfordringer så som handicap, diagnoser, udsatte børn, misbrugere m.fl., som presser de kommunale regnskaber.

Her viser de foreløbige regnskabstal, at udgifterne stiger med ca. 1,6 mia. kr. fra 2021 til 2022.

Vi kan ikke se
enkelkommuners
resultater før om 14 dage

...for venter der sandsynligvis en armlægning mellem KL-formand Martin Damm, som her
...men (S) om, om kommunerne skal sanktioneres for overskridelserne. - Foto: Caroline Ryberg

Albæk

Kommunerne overskrider rammerne i 2022 med næsten tre milliarder

De netop offentliggjorte foreløbige regnskaber for kommunerne viser, at servicerammen overskrides med omtrent 1,1 milliarder kroner, mens anlægsrammen overskrides med godt 1,7 milliarder. Sanktioner kan være på vej.

Kulturminister Jakob Engel-Schmidt (M), Finansminister Nicolai Wammen (S) og økonomiminister Troels Lund Poulsen (V) holdt mandag doorstep om inflationshjælp. I den forbindelse forklarede Wammen, at han var klar til at forhandle med kommuner om sanktioner af servicerammen for 2022. - Foto: Ida Marie Odgaard/Ritzau Scanpix

Usikkert om Wammen vil sanktionere kommunerne ved overskridelse

Kommer der så en regning på 1,1 mia.kr. til kommunerne?

KL's forklaring på overskridelsen i 2022

”Overskridelsen i 2022 skal ses i sammenhæng med, at sidste år var et helt exceptionelt år. Kommunerne har skulle håndtere og boligplacere flere end 33.000 fordrevne fra Ukraine samt håndtere efterdønningerne af Covid-19. Oven i det har også en historisk høj inflation og energikrisen sat sig i regnskaberne,” siger KL's formand Martin Damm.

Budgetgenåbninger i 2023 på baggrund af økonomien i 2022

”Kommunerne har taget ansvar og bremset op i 2022. Men det skubber jo bare problemerne foran os. For budgetterne for 2023 har nu udgangspunkt i alt for lave priser i 2022, og samtidig er der et efterslæb på de opgaver, som vi har været nødt til at sætte på pause i 2022 for at komme i mål. Derfor er mange kommuner allerede nu ved at genåbne budgetterne for 2023, fordi det simpelthen ikke hænger sammen med virkeligheden. Hvis regeringen ikke vil tage ansvar, så vil det have betydelige konsekvenser for velfærden,” siger KL-formanden.

Men vi har ikke overblik over hvor mange kommuner det drejer sig om, desværre

ET EKSEMPEL FRA VIRKELIGHEDEN (fra i tirsdags) Budgetopfølgning pr. 28. feb.

Første budgetopfølgning i **Middelfart** Kommune viser, at der på serviceområdet er et markant merforbrug, der, hvis det fortsætter, vil beløbe sig til **67 millioner kroner i løbet af året.**

Man bruger altså flere penge i de første måneder, end man havde budgetteret

- På skoleområdet har det særligt været specialundervisning, på børneområdet har det primært været anbringelser, forebyggelse og sociale foranstaltninger. På ældre- og sundhedsområdet har der været et stort merforbrug på hjemmeplejen og sygeplejen. Specielt i forbindelse med, at der er lukket afdelinger på OUH og Kolding Sygehus - så bliver folk udskrevet tidligere, og det resulterer i et behov for mere sygepleje.

- På social- og psykiatriområdet er der flere sager, og på administration og på rengøring er der merforbrug. Endelig forventes det, at der på det tekniske område er et merforbrug på bygningsopvarmning. "Normalt" er der måske et eller to områder, der er udfordrede - så det lidt særlige er, at det er meget bredt funderet, siger borgmesteren.

ENDNU ET EKSEMPEL FRA VIRKELIGHEDEN (primo februar)

Strukturel ubalance i overslagsårene OG puljetilskud

Referat 8. februar 2023 kl. 15.30

Økonomi- og Klimaudvalget - mødelokale 5, Snorrebakken 66, Rønne

Udgangspunktet for budgetlægningen er budgetoverslagsår 2024, som det fremgår af budget 2023. Resultatopgørelsen viser et underskud i 2024 på 94 mio. kr. samt et planlagt kassetræk på 35,7 mio. kr. Dvs. i alt en ubalance på 129,7 mio. kr.

Der er følgende særlige bemærkninger til ubalancen:

- Som udgangspunkt er ubalancen på 94,0 mio. kr. i budget 2024 baseret på første overslagsår i budget 2023. I dette beløb indgår en nettoudgift til anskaffelse af el-busser på 35,7 mio. kr., som er forudsat finansieret af kassen. Det samlede træk på kassebeholdningen er dermed 129,7 mio. kr.
- I udgangspunktet for budget 2024-2026 er forudsat et tilskud som særlig vanskelig stillet kommune efter ansøgning på 35 mio. kr.

Som det ses i tabel 1 er ubalancen i 2025 stort set den samme som i 2024. Det er således nødvendigt at finde varige løsninger på den strukturelle ubalance i økonomien.

- På Bornholm er man udfordret af "en strukturel ubalance", dvs. at økonomien er noget lort både i 2024, 2025, 2026 osv.
- Derfor bliver man nødt til at finde varige besparelser
- Dette stammer fra ØU-møde i februar, altså inden både regnskab og budgetopfølgning var kendt.
- Dvs. det kan se meget værre ud nu.
- Herudover budgetterer man med 35 mio.kr. fra et særtilskud

<https://dagsordener.brk.dk/vis?id=3646d0a5-c13b-4de0-8f78-02ea739c4b00>

Det tekniske budget

Demografiregulering

- Når sammensætningen af borgere ændrer sig til det dyrere, kompenseres kommunerne i økonomiaftalen (siden seneste S-regering)

Pris- og lønregulering (PL)

- Når udgifterne til indkøb og løn stiger, kompenseres kommunerne i økonomiaftalen og midtvejsreguleres (fast aftale)
- *Så hvad gik galt i 2022?*
  - **Inflationen** oversteg det forventede niveau og derfor var compensationen i midtvejsreguleringen alt for lille. **Ca. 1,6 mia.kr** for lille!

...for venter der sandsynligvis en armlægning mellem KL-formand Martin Damm, som her ...men (S) om, om kommunerne skal sanktioneres for overskridelserne. - Foto: Caroline Ryberg

Albæk

Kommunerne overskrider rammerne i 2022 med næsten tre milliarder

De netop offentliggjorte foreløbige regnskaber for kommunerne viser, **at servicerammen overskrides med omtrent 1,1 milliarder kroner**, mens anlægsrammen overskrides med godt 1,7 milliarder. Sanktioner kan være på vej.

Altså noget mindre end de ekstra udgifter på 1,6 mia.kr. pga. inflation alene i sidste halvdel af 2022

Det tekniske budget (II)

- Selvom kommunerne får penge til at priserne stiger på indkøb og løn, vil antallet af medarbejdere presses ned.
- Prisen på medarbejdere stiger mere end prisen på varer (fx bleer), men kommunerne kompenseres med den gennemsnitlige stigningstakt i PL-reguleringen.
- Samtidigt reduceres demografimidlerne pba. "sund aldring"

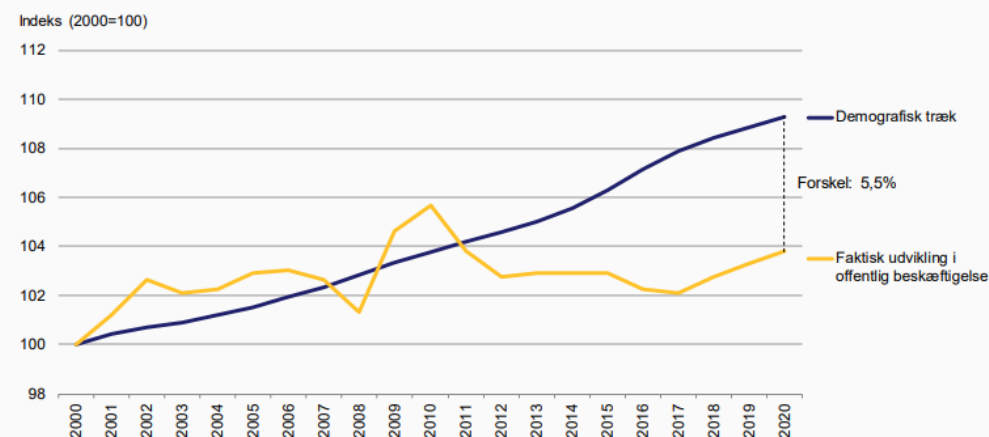
Scenarier for beskæftigelsesudviklingen på enkeltsektorer i kommunerne frem mod 2030 ved hhv. demografisk træk eller samme antal medarbejdere per brugere

	Demografisk træk	Samme antal hænder pr. bruger
Folkeskolen mv.	-7.000	-1.400
Dagtilbud	2.200	6.400
Tilbud til børn og unge med særlige behov	-600	200
Tilbud til ældre	9.000	15.200
Tilbud til voksne med særlige behov	-2.500	-100
Sundhedsområdet	1.100	1.900
Øvrige områder	-4.100	2.200
Kommunalt ansatte i alt	-2.000	24.000

Kilde: Momentum. Egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistik

Figur 4

Akkumuleret vækst i demografisk træk og offentlig beskæftigelse

Kilde: Egne beregninger pba. Finansministeriets 2025-plan.

Det tekniske budget (III)

Demografiregulering kommer i 98 udgaver

- Ligger pengene centralt under ØU eller opskrives fagudvalgenes rammer med det forventede udgiftspres?
  - *Er rullepølsemetoden hensigtsmæssig?*
  - *Bruges pengene, hvis de ligger centralt?*
  - *Bruges de på "det rigtige" eller til politisk pjank og selvforherligelse?*
- Hvilke områder regulerer man og hvordan?
  - *Hjemmepleje, men ikke plejecentre?*
  - *Daginstitutioner, men ikke skoler?*
  - *Alle, men kun med 80 procent?*
- Forholder man sig politisk til demografireguleringen eller har man en tidligere vedtaget model, som bare kører år efter år?
  - *Genkendelsens glæde eller ude af trit med virkeligheden?*

ENDNU ET EKSEMPEL FRA VIRKELIGHEDEN

Allerede vedtaget:

Der er ligeledes vedlagt et forslag til første udmelding af budgettrammerne for 2024-2027 indeholdende Direktionens forslag til ændringer, som Økonomiudvalget skal tage stilling til. Der er tale om følgende forslag:

- Pris- og lønfremskrivning til 2024-priser
- Opdatering af demografiregulering
- 1 % budgettilpasning i 2027
- Omplacering af budget til genforsikring kommunal tjenestemand

En endelig behandling af budgettrammerne for drift og anlæg til udvalgsbehandling sker på Økonomiudvalgets møde i marts.

Budgetåret og overslagsårene er korrigeret for de politiske beslutninger, der har indflydelse på budget 2024-2027. Derudover reguleres der i budgetperioden for demografiudviklingen, i henhold til den af Økonomiudvalget valgte demografireguleringsmodel fra 2016.

Februar 2023

15. februar

Økonomiudvalget (Referat)

Foreløbig beregning af serviceammen 2024 (mio. kr.)	
Serviceamme på landsplan (KL-skøn fra september 2022 - tilskudsmodellen)	299.570
Frederikshavn Kommunes andel af serviceudgifter i forhold til rammen for 2023	1,04%
Skønnet serviceamme i 2024	3.120,3

Den skønnede serviceamme for Frederikshavn Kommune i 2024 er på nuværende tidspunkt opgjort til 3.120,3 mio. kr.

På nuværende tidspunkt er der indregnet serviceudgifter i budget 2024 (inkl. direktionens forslag til ændringer) for 3.035,9 mio. kr. Der er således samlet set et mindre forbrug af serviceammen på 84,4 mio. kr. i forhold til den skønnede ramme.

Som hovedforklaringer på mindreforbruget på serviceammen kan bl.a. anføres:

Reduktion af serviceudgifter med 1 %	30,4 mio. kr.
Engangstilførsel til imødegåelse af udgifter til øget folketal	21,0 mio. kr.
Engangstilførsel til forsyningssituationen samt grøn omstilling	7,8 mio. kr.
Ændring af demografi i forhold til 2023	4,0 mio. kr.

Man planlægger at bruge mindre end man må OG planlægger besparelser på 1 %?

<https://www.frederikshavn.dk/politik/dagsordener-og-referater/>

Den økonomiske ramme - økonomiaftalen

- KL og regeringen indgår økonomiaftale (juni)
- Der konsekvensberegnes i forhold til økonomiaftalen, sammenholdt med forudsætningerne i budgetudkastet (juli)
- Særlige puljer meldes først ud efter sommerferien
  - (35 mio.kr. på Bornholm?)

Spekuleres der I at underbudgettere det specialiserede socialområde?

Det specialiserede socialområde overskrider budgetter med 2,9 mia. kr.

Kommunerne overskrider budgetter for 2022 med 2,9 mia. kr. på det specialiserede socialområde. Det viser NB-Økonomis gennemgang af regnskaberne for 2022.

Udgivet: 15/03/2023

Af Christina Yoon, christina@nb-medier.dk

Del artiklen: [in](#) [f](#) [t](#) [✉](#) [@](#)

Kommunerne fik ret. Budgetterne på det specialiserede socialområde kan ikke overholdes. Samlet set går regnskaberne 2,9 mia. kr. over budget for 2022. Det viser nye tal fra Danmarks Statistik og NB-Økonomis beregninger.

Ser man alene på det specialiserede voksenområde, så er regnskabstallet 1,8 mia. kr. højere, end det kommunerne havde budgetteret med. Overskridelsen ligger på knap 1,1 mia. kr. for det specialiserede børneområde.

I regnskaberne plejer vi at se en stigning på området fra år til år på omtrent 800 mio.kr. Derfor burde kommunerne kunne forudsige udgiftsudviklingen (i store træk). Dog stigning på 1,6 fra 2021 til 2022.

Gør de det
nu igen?

Det kan blive nogle hårde forhandlinger mellem KL og regeringen, når det drejer sig om midtvejsevalueringen om nogle måneder. Sidste år estimerede Finansministeriet inflationen for lavt, og noget kan tyde på, at det kan gentage sig i år. - Foto: Philip Davall/Ritzau Scanpix (arkiv)

Forkert inflationsskøn kan give kommuner nyt inflationstab i 2023

Regeringens inflationsskøn er endnu engang for optimistisk. Det mener flere cheføkonomer. Derfor kan sidste års inflationssmæk til kommunerne risikere at blive gentaget i år.

Udgivet: 29/03/2023

Af Christina Yoon, christina@nb-medier.dk

Del artiklen: [in](#) [f](#) [t](#) [e](#) [o](#)

Det kan ende med at koste kommunerne mellem 500-800 mio. kr. i 2023, hvis en række økonomer får ret i, at regeringens inflationsskøn i Økonomisk Redegørelse endnu engang er for optimistisk.

Regeringen har netop offentliggjort sit inflationsskøn i forbindelse med finansloven for 2023, og her skønner økonomiministeriet, at inflationen lander på blot 3,9 procent i år.

De kommende økonomiforhandlinger for 2024 kan godt ende med et stort tovtækkeri mellem kommuner og regioner. De skal nemlig deles om besparelser på administration, men regeringen har endnu ikke lagt sig fast på en fordelingsmodel. - Foto: Martin Sylvest/Ritzau Scanpix (arkiv)

2,8 ud af 3 mia. administrativ besparelse kan lande hos kommuner

Der bliver hård kamp mellem KL og Danske Regioner, når administrationsbesparelser på tre milliarder kroner skal fordeles. Afhængig af fordelingen kan det koste kommunerne op til 2,8 milliarder kroner.

Økonomiprofessor Michael Rosholm kalder regeringens kommende besparelser på **tre milliarder kroner på jobcentre** for et stort eksperiment, som i sidste ende kan blive rigtig dyrt. - Foto: Pressefoto

Økonomiprofessor: Milliardbesparelser på jobcentre er et farligt eksperiment

Økonomiprofessor Michael Rosholm advarer om regeringens bebudede besparelser på beskæftigelsesområdet, som i sidste ende kan vise sig at blive rigtig dyrt, mener han.

Den økonomiske ramme - handlinger

- Afklar hvad der er meldt ud om den overordnede økonomiske ramme – er der et sparekatalog **eller arbejder fagudvalgene med sparemål?**
- Vær opmærksom på, om der er tekniske justeringer af særlig betydning for medarbejderne
- Få evt. det tekniske budget gennemgået af forvaltningen: PL, effektiviseringer, gamle budgetbeslutninger, demografi – konsekvens og usikkerheder
- Forbered drøftelse med baglandet
- Er der uformelle kontakter til politikere eller forvaltning – afklar hvem der har hvilke dagsordner? Og om politikerne er opmærksomme på de tekniske korrektioner?

Sparekatalog - handlinger

Afklar mål og begrundelse

Planlæg baglandsinddragelse i forhold til processen

Udvælg evt. særlige fokusområder

Vær afklaret i forhold til inddragelse og/eller drøftelse

Tænk på jeres input her som bærende for jeres indsats senere i processen

Genåbning af budget

På hvilket niveau

- Hvor træffes beslutning om retningslinjer, omfang og udmøntning

Med hvilken begrundelse

- Serviceramme
- Kassebeholdning
- Andet?

Med hvilket tidshorisont

- Kun indeværende år
- Gennemslag til budget 2024

Proces – inddragelse - drøftelse

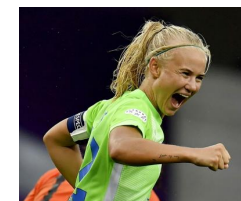

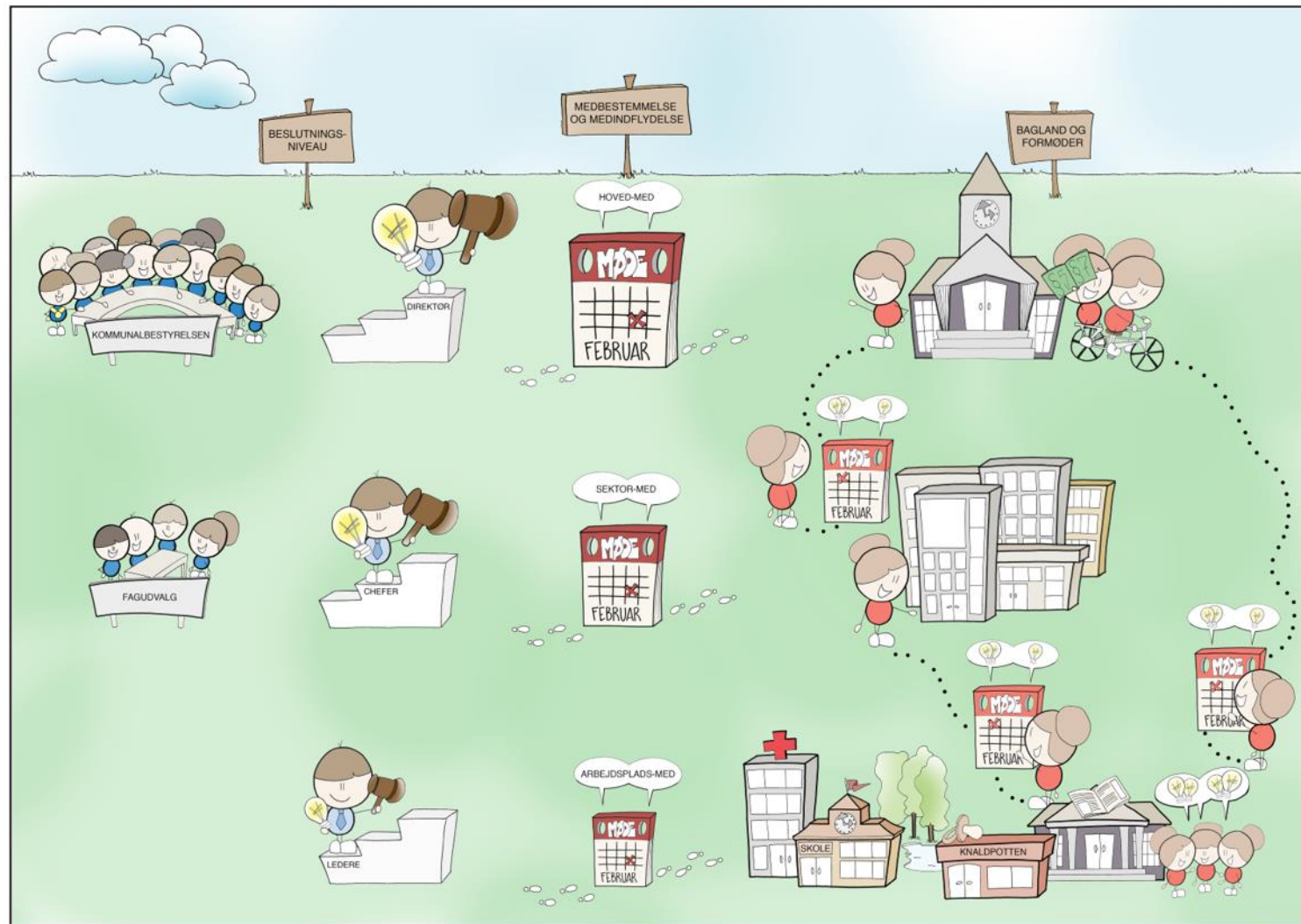
Økonomi i henhold til Styrelsesloven:

- Altid kun ledelsens ansvar ud fra den delegerede budgetkompetence.
- Kommunaldirektør altid øverste administrative økonomi ansvarlig for alle økonomiske dispositioner
- Økonomiudvalg og kommunalbestyrelse er bevillingsbeslutningstagerne

MED-systemet – og dit bagland

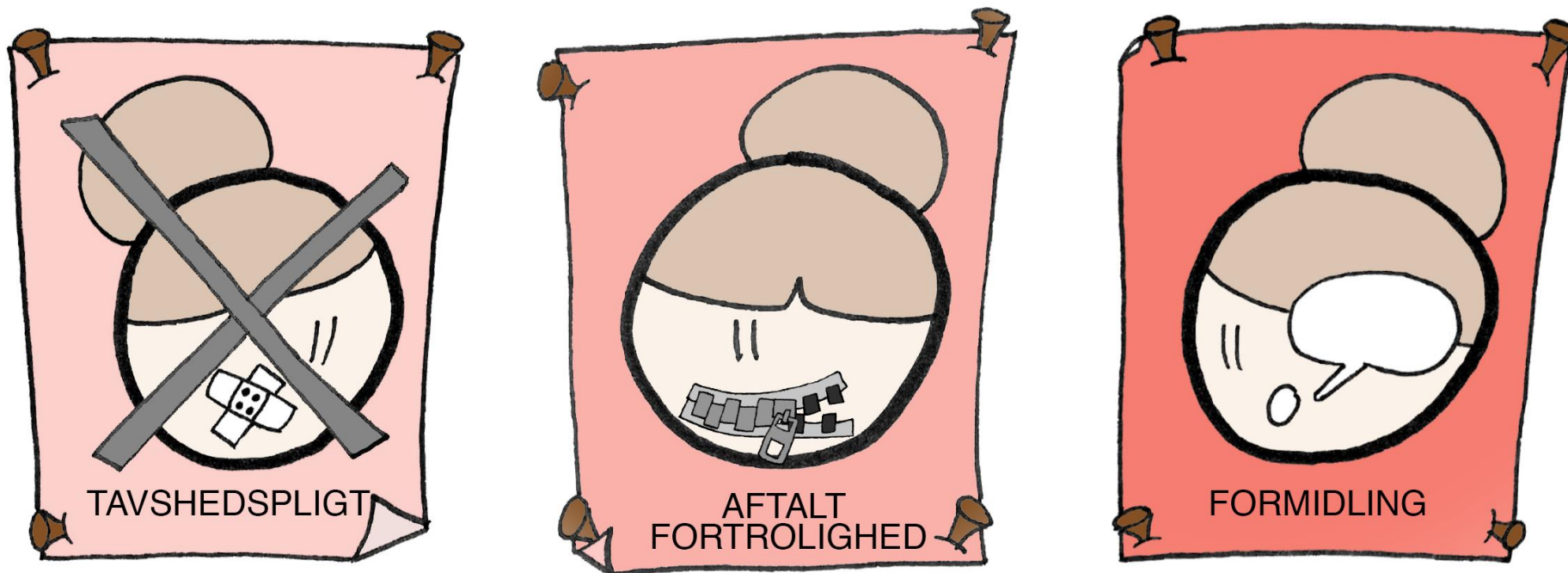

MED samarbejdet

Virtuelle baglandsmøder kan være effektivt

Tavshedspligt

Der er intet i MED-aftalen om tavshedspligt – kun i Forvaltningsloven (§ 27) for alle offentligt ansatte.

Ledelsen kan ikke *vilkårligt* pålægge de ansatte tavshedspligt

Tak for denne gang!

www.MEDsamarbejdet.dk